ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่อง โวหารภาพพจน์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ชุดที่ 1

ศมลวรรณ รสหอม
ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 “ชุดที่ 1 เรื่อง โวหารอุปมา” จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปรับปรุงและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง โวหารภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือในการสอนซ่อมเสริมของนักเรียน โดยได้รวบรวมเนื้อหาที่เป็นข้อความรู้จากตำราและเอกสารทางวิชาการหลายเล่ม มีคำถามเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจในบทเรียน เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนแล้ว นักเรียนจะได้รับการทดสอบเพื่อประมวลผลการเรียนรู้

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย 8 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ชุดที่ 1 โวหารอุปมา
ชุดที่ 2 โวหารอุปลักษณ์
ชุดที่ 3 โวหารอติพจน์
ชุดที่ 4 โวหารสัญลักษณ์
ชุดที่ 5 โวหารนามนัย
ชุดที่ 6 โวหารบุคคลวัต (บุคลาธิษฐาน)
ชุดที่ 7 โวหารสัทพจน์
ชุดที่ 8 โวหารปฏิพากษ์ (ปรพากษ์)

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยนี้ จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น มีพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาที่จะนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษา

หากมีข้อบกพร่องในการจัดทำเอกสารนี้ กรุณาแจ้งต่อผู้จัดทำด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงเอกสารเพื่อให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ศมลวรรณ รสหอม
ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำแนะนำสำหรับครู	1
คำแนะนำสำหรับนักเรียน	4
แผนผังขั้นตอนการเรียน	5
แบบบันทึกคะแนน	6
สาระสำคัญ/ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้	7
บัตรคำสั่ง เรื่อง โวหารอุปมา	8
บัตรกิจกรรม 1 ท้าทายการเรียนรู้	9
แบบทดสอบก่อนเรียน	10
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	13
บัตรกิจกรรม 2 สำรวจดูและค้นหา	14
กิจกรรมพัฒนาทักษะ ใบงานที่ 1.1	15
เฉลยกิจกรรมพัฒนาทักษะ ใบงานที่ 1.1	16
กิจกรรมพัฒนาทักษะ ใบงานที่ 1.2	17
เฉลยกิจกรรมพัฒนาทักษะ ใบงานที่ 1.2	24
บัตรกิจกรรม 3 นำพาแนวความคิด	26
ใบความรู้ เรื่อง โวหารอุปมา	27
บัตรกิจกรรม 4 พิชิตองค์ความรู้	28
กิจกรรมพัฒนาทักษะ ใบงานที่ 1.3	29
เฉลยกิจกรรมพัฒนาทักษะ ใบงานที่ 1.3	30
กิจกรรมพัฒนาทักษะ ใบงานที่ 1.4	31
เฉลยกิจกรรมพัฒนาทักษะ ใบงานที่ 1.4	32
บัตรกิจกรรม 5 มุ่งสู่ความสำเร็จ	33
แบบทดสอบหลังเรียน	34
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	37
บรรณานุกรม	38

คำแนะนำสำหรับครู

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ชุดนี้ เป็นชุดกิจกรรมที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยศึกษาคำแนะนำและปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอน นักเรียนจะได้รับความรู้อย่างครบถ้วน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ชุดนี้ ประกอบด้วยชุดกิจกรรมจำนวน 8 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 โวหารอุปมา
ชุดที่ 2 โวหารอุปลักษณ์
ชุดที่ 3 โวหารอติพจน์
ชุดที่ 4 โวหารสัญลักษณ์
ชุดที่ 5 โวหารนามนัย
ชุดที่ 6 โวหารบุคคลวัต (บุคลาธิษฐาน)
ชุดที่ 7 โวหารสัทพจน์
ชุดที่ 8 โวหารปฏิพากษ์ (ปรพากษ์)

ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย

1. ศึกษาเนื้อหาล่วงหน้าอย่างละเอียดก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ครูจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ เครื่องมือที่จะใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์

3. ครูจัดชั้นเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเตรียมชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ประกอบการเรียนรู้ให้ครบตามจำนวนนักเรียน

4. ก่อนการจัดการเรียนการสอนต้องชี้แจงบทบาทของนักเรียนในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยให้นักเรียนเข้าใจ

5. ดำเนินกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน (ตามแผนการจัดการเรียนรู้) โดยใช้เวลา 2 ชั่วโมง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 ขั้นสร้างความสนใจ (กิจกรรมท้าทายการเรียนรู้) : เป็นขั้นตอนกระตุ้นความสนใจของนักเรียนโดยใช้คำถามทบทวนความรู้หรือประสบการณ์เดิม เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนใหม่ โดยการทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ

5.2 ขั้นสำรวจและค้นหา (กิจกรรมสำรวจดูและค้นหา) : เป็นขั้นตอนเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนสังเกตและร่วมกันสำรวจเพื่อให้เห็นปัญหา รวมถึงวิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลความรู้ไปสู่ความเข้าใจประเด็นปัญหานั้นๆ ซึ่งเป็นการทำกิจกรรมพัฒนาทักษะใบงานที่ 1.1 และ 1.2 ซึ่งนักเรียนต้องค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

คำแนะนำสำหรับครู (ต่อ)

5.3 ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (กิจกรรมนำพาแนวความคิด) : เป็นขั้นตอนการศึกษาความรู้ด้วยการสืบเสาะหาข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาวิเคราะห์ แปลผล สรุปผล เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดที่มีอยู่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นจากใบความรู้

5.4 ขั้นขยายความรู้ (กิจกรรมพิชิตองค์ความรู้) : เป็นขั้นตอนการสรุปความรู้จากการศึกษาเพื่อให้นำความรู้ที่เกิดขึ้นไปคิดค้นต่อ ๆ ไป ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มระดมสมองเพื่อคิดสร้างสรรค์ร่วมกัน โดยนักเรียนจะต้องทำกิจกรรมพัฒนาทักษะใบงานที่ 1.3 และ 1.4

5.5 ขั้นตรวจสอบผล (กิจกรรมมุ่งสู่ความสำเร็จ) : ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่นักเรียนทบทวนความคิด ความเข้าใจที่เปลี่ยนไป โดยการสรุปความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นใหม่ ตรวจสอบทักษะ กระบวนการปฏิบัติ การแก้ปัญหา นักเรียนจะเกิดเจตคติและเห็นคุณค่าของตนเองจากผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ซึ่งได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ

6. ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนอย่างใกล้ชิด หากพบปัญหาควรแก้ไข

7. หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ครูควรสรุปบทเรียนให้กับนักเรียนอีกครั้ง และควรให้นักเรียนสรุปองค์ความรู้ด้วยแผนผังความคิดเมื่อจบเรื่องนั้นๆ

ส่วนประกอบของชุดกิจกรรม การเรียนรู้ภาษาไทย

- ☑ คำแนะนำสำหรับครู
- ☑ คำแนะนำสำหรับนักเรียน
- ☑ แผนผังแสดงขั้นตอนการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย
- ☑ แบบบันทึกคะแนน
- ☑ สาระสำคัญ/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้
- ☑ บัตรคำสั่ง
- ☑ บัตรกิจกรรมท้าทายการเรียนรู้ (ทำแบบทดสอบก่อนเรียน)
- ☑ บัตรกิจกรรมสำรวจดูและค้นหา (ทำกิจกรรมพัฒนาทักษะใบงานที่ 1.1 และ 1.2)
- ☑ บัตรกิจกรรมนำพาแนวความคิด (ศึกษาใบความรู้)
- ☑ บัตรกิจกรรมพิชิตองค์ความรู้ (ทำกิจกรรมพัฒนาทักษะใบงานที่ 1.3 และ 1.4)
- ☑ บัตรกิจกรรมมุ่งสู่ความสำเร็จ (ทำแบบทดสอบหลังเรียน)

สิ่งที่ครูผู้สอนต้องเตรียม

- ☑ ความพร้อมของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- ☑ ตรวจความพร้อมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย
- ☑ เตรียมสถานที่และสื่อการเรียนรู้
- ☑ เตรียมแหล่งเรียนรู้

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

บทเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษานี้ เรียกว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 “ชุดที่ 1 เรื่อง โวหารอุปมา” เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยที่ใช้ประกอบการเรียนและเป็นชุดกิจกรรมที่นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยนักเรียนอ่านคำแนะนำและปฏิบัติตามขั้นตอนด้วยความซื่อสัตย์และตั้งใจ ดังนี้

1. ศึกษาคำแนะนำสำหรับนักเรียนและแผนผังขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง โวหารอุปมา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้เข้าใจชัดเจน โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยชุดนี้ใช้เวลาในการเรียนจำนวน 2 ชั่วโมง

2. แบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 - 5 คน โดยคัดเลือก หัวหน้ากลุ่ม 1 คน รองหัวหน้ากลุ่ม 1 คน และเลขานุการกลุ่ม 1 คน

3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ เพื่อเป็นการวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน

4. แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาสาระสำคัญ/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้

5. ลงมือปฏิบัติกิจกรรม จากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 “ชุดที่ 1 เรื่อง โวหารอุปมา” เมื่อปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้ตรวจคำตอบได้จากเฉลยบัตรกิจกรรม

6. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ เพื่อเป็นการวัดประเมินผลการเรียนรู้ในบทเรียนทั้งหมด นักเรียนต้องตั้งใจทำแบบทดสอบหลังเรียน เพราะการสอบครั้งนี้ทำให้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจบทเรียนมากน้อยเพียงใด

7. ตรวจคำตอบจากเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน นักเรียนต้องทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ร้อยละ 60 ขึ้นไปจึงจะผ่านเกณฑ์ ถ้านักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดให้ทบทวนเนื้อหาแล้วให้ทำแบบทดสอบหลังเรียนอีกครั้ง และให้ศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชุดที่ 2 ต่อไป

8. หลังจากนักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนแล้ว นักเรียนควรทบทวนความรู้โดยการสรุปองค์ความรู้ด้วยแผนผังความคิด

ข้อควรปฏิบัติ

☑ หากมีข้อสงสัยให้ขอคำอธิบายหรือถามครูผู้สอนเพื่อร่วมกันสรุปข้อสงสัยนั้น ๆ

☑ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดนักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองไม่เปิดดูเฉลยจนกว่านักเรียนจะทำกิจกรรมเสร็จ

แผนผังขั้นตอนการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ชุดที่ 1 โวหารอุปมา

ศึกษาคำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย

↓

ปฏิบัติกิจกรรมตามบัตรคำสั่งและบัตรกิจกรรม ดังนี้

1. อ่านบัตรคำสั่ง เพื่อปฏิบัติตามกิจกรรม
2. บัตรกิจกรรม 1 ท้าทายการเรียนรู้ (แบบทดสอบก่อนเรียน)
3. บัตรกิจกรรม 2 สำรวจดูและค้นหา (กิจกรรมพัฒนาทักษะใบงานที่ 1.1 และ 1.2)
4. บัตรกิจกรรม 3 นำพาแนวความคิด (ใบความรู้)
5. บัตรกิจกรรม 4 พิชิตองค์ความรู้ (กิจกรรมพัฒนาทักษะใบงานที่ 1.3 และ 1.4)
6. บัตรกิจกรรม 5 มุ่งสู่ความสำเร็จ (แบบทดสอบหลังเรียน)

↓

ตรวจสอบผลการทำแบบทดสอบหลังเรียน

↓

ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 60 ขึ้นไป

- ไม่ผ่าน → ย้อนกลับไปปฏิบัติกิจกรรมตามบัตรคำสั่งและบัตรกิจกรรม
- ผ่านเกณฑ์ ↓

ศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชุดที่ 2 “โวหารอุปลักษณ์” ต่อไป

แบบบันทึกคะแนน
ชุดที่ 1 โวหารอุปมา

ชื่อกลุ่ม :.....

ลำดับ	ชื่อ – สกุล	เลขที่	ชั้น	หน้าที่ในกลุ่ม
1				หัวหน้ากลุ่ม
2				รองหัวหน้ากลุ่ม
3				สมาชิก
4				สมาชิก
5				เลขานุการกลุ่ม

แบบทดสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
แบบทดสอบก่อนเรียน	10		
แบบทดสอบหลังเรียน	10		

กิจกรรม	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
กิจกรรมพัฒนาทักษะ ใบงานที่ 1.1	10		
กิจกรรมพัฒนาทักษะ ใบงานที่ 1.2	10		
กิจกรรมพัฒนาทักษะ ใบงานที่ 1.3	10		
กิจกรรมพัฒนาทักษะ ใบงานที่ 1.4	10		
รวม	40		

โวหารอุปมา

ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

อุปมา คือ การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับสิ่งหนึ่งโดยใช้คำเชื่อมที่มีความหมายเช่นเดียวกับ คำว่า“เหมือน"

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

ตัวชี้วัด

1) วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น (ท 5.1 ม.4-6/1)
2) วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (ท 5.1 ม.4-6/3)

จุดประสงค์การเรียนรู้

<u>ด้านความรู้ K</u> เมื่อจบบทเรียนเรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถ

1) บอกลักษณะของโวหารอุปมา

<u>ด้านความรู้ P</u> เมื่อจบบทเรียนเรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถ

2) วิเคราะห์โวหารอุปมาจากวรรณคดีและวรรณกรรม
3) ใช้โวหารอุปมาประกอบงานเขียนข้อความ บทความ และเรื่องราวต่างๆ

<u>ด้านความรู้ A</u> เมื่อจบบทเรียนเรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถ

4) มีมารยาทในการอ่าน และการเขียน
5) รับผิดชอบและตระหนักในคุณค่าของภาษาไทย

บัตรคำสั่ง

เรื่อง โวหารอุปมา

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านบัตรคำสั่งให้เข้าใจแล้วปฏิบัติตาม ดังนี้

1. ให้ประธานกลุ่มอ่านบัตรคำสั่งและมอบหมายหน้าที่ให้แก่สมาชิก ดังนี้ *(ใช้เวลา 5 นาที)*
   1.1 ผู้ควบคุมเวลา ทำหน้าที่รักษาเวลาในการทำกิจกรรมเพื่อให้เสร็จทันทุกกิจกรรม
   1.2 ผู้อ่าน ทำหน้าที่อ่านข้อความในบัตรกิจกรรม และอ่านคำถามให้สมาชิกกลุ่มฟัง ประธานชี้นำให้สมาชิกกลุ่มทุกคนเป็นผู้ฟังและร่วมอภิปราย
2. ให้นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมท้ายทายการเรียนรู้ โดยทำแบบทดสอบก่อนเรียน ชุดที่ 1 เรื่อง โวหารอุปมา จำนวน 10 ข้อ *(ใช้เวลา 10 นาที)*
3. ประธานกลุ่มนำบัตรกิจกรรมสำรวจดูและค้นหา เป็นการทำกิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาไทย เรื่อง โวหารอุปมา มอบให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มอ่าน ผู้จับเวลาทำหน้าที่จับเวลาไปด้วยให้การทำกิจกรรมเป็นไปตามเวลาที่กำหนด จดบันทึกเนื้อหาในประเด็นที่สำคัญ ๆ ไว้เพื่ออภิปราย และนำเสนอหน้าชั้นเรียน *(ใช้เวลา 15 นาที)*
4. ประธานกลุ่มนำบัตรกิจกรรมนำพาแนวความคิด และมอบใบความรู้ เรื่อง โวหารอุปมา ให้สมาชิกทุกคนอ่านรายละเอียด และร่วมกันอภิปราย แล้วตรวจสอบความถูกต้องของบัตรกิจกรรม สำรวจดูและค้นหาที่บันทึกไว้ว่าถูกต้องตรงตามใบความรู้หรือไม่ ถ้าผิดให้แก้ไขให้ถูกต้อง *(ใช้เวลา 10 นาที)*
5. ประธานกลุ่มตรวจสอบดูว่าสมาชิกดำเนินการเสร็จเป็นไปตามเวลาที่กำหนด และนำบัตรกิจกรรมพิชิตองค์ความรู้ โดยให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนทำใบงานที่ 1.1 – 1.3 เสร็จแล้วตรวจกับบัตรเฉลยกิจกรรม *(ใช้เวลา 30 นาที)*
6. อภิปรายผลร่วมกันเกี่ยวกับเรื่อง โวหารอุปมา *(ใช้เวลา 10 นาที)*
7. ประธานกลุ่มนำบัตรกิจกรรมมุ่งสู่ความสำเร็จ โดยให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนทำแบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 1 เรื่อง โวหารอุปมา จำนวน 10 ข้อ *(ใช้เวลา 10 นาที)*
8. สมาชิกในแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนกันตรวจสอบแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อตรวจสอบคะแนน เมื่อหมดเวลาเลขานุการกลุ่มรวบรวมเอกสารต่าง ๆ และอุปกรณ์ส่งคืนครูให้เรียบร้อย *(ใช้เวลา 10 นาที)*
9. ให้นักเรียนทุกคนสรุปองค์ความรู้เรื่องโวหารอุปมาด้วยแผนผังความคิด (ทำนอกเวลา)

บัตรกิจกรรม 1
ท้าทายการเรียนรู้

สวัสดีค่ะนักเรียนทุกคน ก่อนที่นักเรียนจะศึกษาบทเรียนนี้ นักเรียนจะต้องทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อน โดยนักเรียนจะต้องทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง โวหารอุปมา จำนวน 10 ข้อ ค่ะ ตั้งใจทำนะคะ ครูเป็นกำลังใจให้ค่ะ

ครับ พวกผมพร้อมแล้ว พวกผมจะตั้งใจทำให้ดีที่สุดครับ พร้อมแล้วครับคุณครู

แบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดที่ 1 โวหารอุปมา

คำชี้แจง 1) แบบทดสอบชุดนี้ มีจำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

2) เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดคือความหมายของโวหารอุปมา

ก. เป็นการเรียกชื่อสิ่งๆ หนึ่งโดยใช้คำอื่นมาแทน ไม่เรียกตรงๆ

ข. การกล่าวถึงสิ่งต่างๆ ที่ไม่มีชีวิต ไม่มีความคิดไม่มีวิญญาณ หรือสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์โดยให้สิ่งต่างๆ เหล่านี้แสดงกิริยาอาการและความรู้สึกได้เหมือนมนุษย์

ค. เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง

ง. การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนอีกสิ่งหนึ่งโดยนำสองสิ่งที่ต่างจำพวกกันมาเปรียบเทียบกัน

2. ข้อใด<u>ไม่ใช้</u>ความเปรียบแบบอุปมา

ก. มะลิวัลย์พันพุ่มคัดเค้า ระดูดอกออกขาวทั้งราวป่า
บ้างเลื้อยเลี้ยวเกี้ยวกิ่งเหมือนชิงช้า ลมพาพัดแกว่งดังแกล้งไกว

ข. หางนกยูงระย้าเรี่ยคลอเคลียน้ำ แพนดอกฉ่ำช้อยช่อวรวิจิตร
งามดั่งเปลวเพลิงป่านิรมิต สร้อยโสภิตอภิรุมพุ่มหัวใจ

ค. ลมระเริงลู่หวิวพลิ้วระลอก สัพยอกยอดไม้ไปลิ่วล่อง
แล้วใบไม้ก็ไหวส่ายขึงข่ายกรอง ทอแสงทองประทับซับน้ำค้าง

ง. เพียรทองงามดั่งทอง ไม่เหมือนน้องห่มตาดพราย
กระแหแหห่างชาย ดั่งสายสวาทนาดนวยจร

3.ข้อใด<u>ไม่ใช้</u>ความเปรียบแบบอุปมา

ก. ดำริพลางนางมารอ่านพระเวท ให้สองเนตรโชติช่วงดังดวงแก้ว

ข. ริมกระถางวางธูปรูปฝรั่ง ถึงนาทีตีระฆังดังหง่างเหง่ง

ค. อสุรีมีกำลังดังปลาวาฬ ตามประมาณสามวันจะทันตัว

ง. มีวิมานแก้วงามบวร ทุกเกศกุญชร
ดังเวไชยันต์อมรินทร์

แบบทดสอบก่อนเรียน (ต่อ)

4. คำประพันธ์ในข้อใด<u>ไม่ใช้</u>ความเปรียบแบบอุปมา

ก. เจ้าก็สะดุ้งตระหนกตกพระทัยไหวหวั่นขวัญไม่มีดั่งโปดกมฤคีอันอ่อนแอ

ข. ท่านมาออกปากขอสองกุมารพระลูกรักเราดังดวงตาเราก็ตัดห่วงเสน่หาให้แก่พราหมณ์เฒ่า

ค. ทุกข์ทั้งนี้ก็มิเท่าถึงทุกข์พระแม่เจ้าจะกลับเข้ามาแต่ป่าจะมิได้เห็นหน้าเราพี่น้องแล้วก็จะทรงกันแสงไห้

ง. น้ำในสาครจะน้อยลงก็หาไม่เสมือนหนึ่งน้ำพระทัยทูลกระหม่อมแก้ว

5. ข้อใด<u>ไม่ใช้</u>ความเปรียบแบบอุปมา

ก. เป็นกลุ่มกลุ่มกลุ้มกายเหมือนทรายซัด ต้องนั่งปัดแปะไปมิได้นอน

ข. ดูเหย้าเรือนหาเหมือนอย่างไทยไม่ หลังคาใหญ่พื้นเล็กเป็นโรงผี

ค. ครั้นยามเย็นเห็นเหมือนหนึ่งเมฆพลุ่ง เป็นควันฟุ้งราวกับไฟไกลหนักหนา

ง. เราเป็นมนุษย์สุดรักต้องลักพา เหมือนอินทราตรึงตรัยเป็นไรมี

6. ข้อใด<u>ไม่ใช้</u>ความเปรียบแบบอุปมา

ก. รักกันอยู่ขอบฟ้า เขาเขียว
เสมออยู่หอแห่งเดียว ร่วมห้อง

ข. พระพลันเห็นเหตุไซร้ เสียวดวง แดเอย
ถนัดดั่งภูผาหลวง ตกต้อง

ค. งามสองสุริยราชล้ำ เลอพิศ นาพ่อ
พ่างพัชรินทรไพจิตร ศึกสร้าง

ง. บัดมงคลพ่าห์ไท้ ทวารัติ
แว้งเหวี่ยงเบี่ยงเศียรสะบัด ตกใต้

7. ข้อใด<u>ไม่ใช้</u>ความเปรียบแบบอุปมา

ก. สูงระหงทรงเพรียวเรียวรูด งามละม้ายคล้ายอูฐกะหลาป่า
พิศแต่หัวจรดเท้าขาวแต่ตา สองแก้มกัลยาดังลูกยอ

ข. คิ้วก่งดังก่งเขาดีดฝ้าย จมูกละม้ายคล้ายพร้าขอ
หูกลวงดวงพักตร์หักงอ ลำคอโตตันสั้นกลม

ค. สองเต้าห้อยตุงดังถุงตะเคียว คนเหี่ยวแห้งรวบเหมือนบวบต้ม
เสวยสลายาจุกพระโอษฐ์อม มันน่าเชยน่าชมนางเทวี

ง. นี่จะเป็นลูกสาวท้าวพระยา ฤาว่าเป็นพระมเหสี
อกใจทึกทักรักทันที ก็ทรงสีซอสุวรรณขึ้นทันใด

แบบทดสอบก่อนเรียน (ต่อ)

8. ข้อใดใช้ความเปรียบแบบอุปมา

ก. ผลเดื่อเมื่อสุกไซร้	มีพรรณ
ภายนอกแดงดูฉัน	ชาดบ้าย
ข. คนพาลผู้บาปแท้	ทุรจิต
ไปสู่หาบัณฑิต	ค่ำเช้า
ค. ขนุนสุกสล้างแห่ง	สาขา
ภายนอกเห็นหนามหนา	หนั่นแท้
ง. พระสมุทรสุดลึกล้น	คณนา
สายดิ่งทิ้งทอดมา	หยั่งได้

9. ข้อใดใช้ความเปรียบแบบอุปมา

ก. ผีเสื้อบินเย้าหยอกกับดอกไม้	เพลงลองไนพลิ้วพรมลมอ่อนโยน
ข. ฟังสำเนียงเสียงคลื่นดังครื้นโครม	ยิ่งทุกข์โทมนัสในฤทัยทวี
ค. สัตว์ในน้ำจำแพ้แก่ผีเสื้อ	เปรียบเหมือนเห็นพยัคฆ์ให้ชักหลัง
ง. เสียน้ำใจในอารมณ์ไม่สมประดี	สองมือตีอกตูมฟูมน้ำตา

10. ข้อใดใช้ความเปรียบแบบอุปมา

ก. ขนงเนตรเกศกรอ่อนสะอาด	ดังสุรางนางนาฏในวังหลวง
ข. เมื่อฟ้าหลั่งน้ำตา	หมู่เมฆาพากันหัวร่อ
แผ่นดินร่วมยั่วล้อ	ลมรุมด่าว่าซ้ำเติม
ค. ต้อยตะริดติดตี่เจ้าพี่เอย	จะละเลยเร่ร่อนไปนอนไหน
ง. ขอลาแล้วแก้วตาไปธานี	อย่าราคีขุ่นข้องให้หมองมัว

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
ชุดที่ 1 โวหารอุปมา

ข้อที่	คำตอบ
1	ง
2	ค
3	ข
4	ค
5	ข
6	ง
7	ง
8	ก
9	ค
10	ก

บัตรกิจกรรม 2
สำรวจดูและค้นหา

กิจกรรมต่อไปนี้จะเป็นกิจกรรมที่นักเรียนจะต้องสังเกตและร่วมมือกันสำรวจเพื่อให้เห็นปัญหา รวมถึงวิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลความรู้ไปสู่ความเข้าใจประเด็นปัญหานั้นๆ ซึ่งเป็นการทำกิจกรรมพัฒนาทักษะโดยนักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองนะคะ

เพื่อนๆ พร้อมจะทำกิจกรรมแล้วใช่ไหมคะ อย่าลืมศึกษาวัตถุประสงค์ สื่อการเรียนรู้ และศึกษาวิธีการปฏิบัติให้เข้าใจด้วยนะคะ จะได้ปฏิบัติกิจกรรมกันอย่างรวดเร็ว พร้อมแล้วลงมือเลยค่ะ

กิจกรรมพัฒนาทักษะ

ใบงานที่ 1.1

โวหารอุปมา

คำชี้แจง: ให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำเชื่อมที่เป็นโวหารอุปมาด้วยปากกาสีน้ำเงินจากข้อความต่อไปนี้ และเน้นข้อความที่เป็นความเปรียบด้วยปากกาสีที่แตกต่างกันให้ถูกต้อง

ตัวอย่าง

"ธรรมดาผู้มีปัญญาอันพิสดาร แม้จะคิดการสิ่งใดก็ลึกซึ้ง ผู้มีปัญญาน้อยหาหยั่งรู้ถึงตลอดไม่ อุปมาเหมือนพญาครุฑ แม้จะไปในทิศใดก็ย่อมบินโดยอากาศอันสูงสุดสายเมฆ มิได้บินต่ำเหมือนสกุณชาติซึ่งมีกำลังน้อย"

1. ภรรยาเหมือนเสื้อผ้า ขาดหรือหายไปก็หาใหม่ได้ พี่น้องเหมือนแขนซ้ายขวาขาดแล้วยากที่จะต่อได้
2.อันธรรมดาพี่น้องกันนั้น อุปมาเหมือนหนึ่งแขนซ้ายแขนขวา เหตุใดท่านจะมาคิดใจเบาตัดแขนซ้ายขวาเสียนั้นไม่ควร
3.ซึ่งจะเอาความคิดแลปัญญาข้าพเจ้าไปเปรียบนั้นไกลนัก ตัวข้าพเจ้าอุปมาเหมือนหนึ่งกาจะมาเปรียบพญาหงส์นั้นไม่ควร อนึ่งม้าอาชามีกำลังน้อย หรือจะมาเปรียบพญาราชสีห์ได้ อันคนนี้มีปัญญาลึกซึ้งกว้างขวางนักอาจสามารถที่จะหยั่งรู้การในแผ่นดินแลอากาศเป็นเอกอยู่แต่ผู้เดียว ซึ่งจะหาผู้ใดเปรียบเสมอสองนั้นมิได้
4.ตัวเรานี้อุปมาเหมือปลาเกลือกอยู่บนดอน ซึ่งได้ขงเบ้งมาไว้นี้เหมือนเราเกลือกลงมาถึงน้ำได้
5.เล่าปี่ครั้งนี้อุปมาเหมือนปลาขังอยู่ในถัง เสือตกอยู่ในหลุม ถ้าแลจะละเสียให้เล็ดลอดหนีไปได้บัดนี้ก็เหมือนปล่อยเสือเข้าป่า ปล่อยปลาลงในมหาสมุทร
6.เล่าปี่อุปมาเหมือนมังกรอยู่ในหนอง แต่กำเนิดมายังไม่พบน้ำลึก บัดนี้ได้เมืองเกงจิ๋วมีกำลังมากขึ้นเหมือนมังกรออกได้ถึงทะเลใหญ่
7. "ดุจแมลงหวี่อันจะต่อสู้ด้วยช้างสาร เหมือนแบกเอาฟางเข้าไปทุ่มที่กองเพลิง"
8. “อันเราพี่น้องสามคนอุปมาดุจหงส์ ซึ่งจะอาศัยในป่านี้ไม่สมควร”
9. “ข้าพเจ้าก็มีฝีมืออยู่บ้าง ซึ่งว่าจะขออาสาไปตัดศีรษะงันเหลียงมาให้แก่ท่านเห็นจะไม่ยากนัก อุปมาเหมือนเอาตะเกียบหยิบของกินบนโต๊ะ”
10. “อันบิดานี้ก็มีฝีมือเลื่องลืออยู่ แต่ทหารโจโฉเป็นอันมากนับตั้งแสน บิดากับม้าตัวเดียวก็ยังไม่ต้องเกาทัณฑ์แลอาวุธทั้งปวง ขับม้ารบพุ่งรวดเร็วเป็นหลายกลับ อุปมาเหมือนเข้าดงไม้อ้อแลออกจากพงแขม จะกลัวอะไรแก่ทหารเมืองกังตั๋งเพียงนี้ ดังหนูอันหาสง่าไม่ได้ ออกปากว่าจะไปแล้วจะให้เสียวาจาไย”

เฉลยกิจกรรมพัฒนาทักษะ

ใบงานที่ 1.1

โวหารอุปมา

เจ้าพระยาพระคลัง (หน). เข้าถึงได้จาก http://www.samkok911.com/p/three-kingdoms-quotes.html

คำชี้แจง: ให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำเชื่อมที่เป็นโวหารอุปมาด้วยปากกาสีน้ำเงินจากข้อความจากเรื่องสามก๊กต่อไปนี้ และเน้นข้อความที่เป็นความเปรียบด้วยปากกาสีที่แตกต่างกันให้ถูกต้อง

ตัวอย่าง

"ธรรมดาผู้มีปัญญาอันพิสดาร แม้จะคิดการสิ่งใดก็ลึกซึ้ง ผู้มีปัญญาน้อยหาหยั่งรู้ถึงตลอดไม่ อุปมาเหมือนพญาครุฑ แม้จะไปในทิศใดก็ย่อมบินโดยอากาศอันสูงสุดสายเมฆ มิได้บินต่ำเหมือนสกุณชาติซึ่งมีกำลังน้อย"

1. ภรรยาเหมือนเสื้อผ้า ขาดหรือหายไปก็หาใหม่ได้ พี่น้องเหมือนแขนซ้ายขวาขาดแล้วยากที่จะต่อได้
2.อันธรรมดาพี่น้องกันนั้น อุปมาเหมือนหนึ่งแขนซ้ายแขนขวา เหตุใดท่านจะมาคิดใจเบาตัดแขนซ้ายขวาเสียนั้นไม่ควร
3.ซึ่งจะเอาความคิดแลปัญญาข้าพเจ้าไปเปรียบนั้นไกลนัก ตัวข้าพเจ้าอุปมาเหมือนหนึ่งกาจะมาเปรียบพญาหงส์นั้นไม่ควร อนึ่งม้าอาชามีกำลังน้อย หรือจะมาเปรียบพญาราชสีห์ได้ อันคนนี้มีปัญญาลึกซึ้งกว้างขวางนักอาจสามารถที่จะหยั่งรู้การในแผ่นดินแลอากาศเป็นเอกอยู่แต่ผู้เดียว ซึ่งจะหาผู้ใดเปรียบเสมอสองนั้นมิได้
4.ตัวเรานี้อุปมาเหมือนปลาเกลือกอยู่บนดอน ซึ่งได้ขงเบ้งมาไว้นี้เหมือนปลาเกลือกลงมาถึงน้ำได้
5.เล่าปี่ครั้งนี้อุปมาเหมือนปลาขังอยู่ในถัง เสือตกอยู่ในหลุม ถ้าแลจะละเสียให้เล็ดลอดหนีไปได้บัดนี้ก็เหมือนปล่อยเสือเข้าป่า ปล่อยปลาลงในมหาสมุทร
6.เล่าปี่อุปมาเหมือนมังกรอยู่ในหนอง แต่กำเนิดมายังไม่พบน้ำลึก บัดนี้ได้เมืองเกงจิ๋วมีกำลังมากขึ้นเหมือนมังกรออกได้ถึงทะเลใหญ่
7. "ดุจแมลงหวี่อันจะต่อสู้ด้วยช้างสาร เหมือนแบกเอาฟางเข้าไปทุ่มที่กองเพลิง"
8. “อันเราพี่น้องสามคนอุปมาดุจหงส์ ซึ่งจะอาศัยในป่านี้ไม่สมควร
9. “ข้าพเจ้าก็มีฝีมืออยู่บ้าง ซึ่งว่าจะขออาสาไปตัดศีรษะงันเหลียงมาให้แก่ท่านเห็นจะไม่ยากนัก อุปมาเหมือนเอาตะเกียบหยิบของกินบนโต๊ะ”
10. “อันบิดานี้ก็มีฝีมือเลื่องลืออยู่ แต่ทหารโจโฉมีเป็นอันมากนับตั้งแสน บิดากับม้าตัวเดียวก็ยังไม่ต้องเกาทัณฑ์ แลอาวุธทั้งปวง ขับม้ารบพุ่งรวดเร็วเป็นหลายกลับ อุปมาเหมือนเข้าดงไม้อ้อแลออกจากพงแขมกะกลัวอะไรแก่ทหารเมืองกังตั๋งเพียงนี้ ดังหนูอันหาสง่าไม่ได้ ออกปากว่าจะไปแล้วจะให้เสียวาจาไย”

คำคมสามก๊ก. (ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก http://www.samkok911.com/p/three-kingdoms-quotes.html

กิจกรรมพัฒนาทักษะ

ใบงานที่ 1.2

โวหารอุปมา

สื่อการเรียนรู้/อุปกรณ์	วิธีการปฏิบัติ
➢ เนื้อเพลง ใบไม้ (วงฟลาย) เนื้อเพลง แสงหนึ่ง (บอย โกสิยพงษ์) เนื้อเพลง ยิ่งมืดยิ่งเห็นดาว (ดิว พงศธร สุภิญโญ) เนื้อเพลง เก็บตะวัน (อิทธิ พลางกูร) เนื้อเพลงกบ (หวิว ณัฐพนธ์ วงษ์สนิท) เนื้อเพลง กระต่ายหมายจันทร์ (พิทักษ์ เสริมราษฎร์) ➢ ปากกา ➢ ไม้บรรทัด ➢ นาฬิกาจับเวลา	1. ให้นักเรียนจับกลุ่มและศึกษาใบความรู้เรื่องโวหารอุปมา ภายในระยะเวลา 5 นาที 2. อ่านเนื้อเพลงแล้วบอกคำเชื่อมที่เป็นโวหารอุปมา 3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาว่า ข้อความจากเพลงนั้นๆ เป็นการเปรียบสิ่งใดเหมือนกับสิ่งใด และคำเชื่อมที่ใช้คือคำใด 4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำคำตอบที่ได้มาเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ เพื่อหาคำตอบที่ถูกต้อง สรุปเรื่องโวหารอุปมาลงในสมุด

ค้นหาโวหารอุปมาจากบทเพลง (1)

คำชี้แจง: ให้นักเรียนหาโวหารอุปมาจากบทเพลงต่อไปนี้ ภายในระยะเวลา 1 นาที

เพลง กบ

ศิลปิน: หวิว ณัฐพนธ์ วงษ์สนิท

ต้องบอกกับเธอครั้งสุดท้าย ยังไงต้องจริงจัง
ก็ข่าวที่ลือที่ได้ฟัง มันทำให้เคืองใจ ก็เรื่องมันหนามันหนักหู...
ก็รู้ไม่ไว้ใจ ก็มันกังวล ทนไม่ไหว มันต้องฟัง
บอกมาดังๆ อยากฟังได้ไหม เรื่องที่เธอไปมีใครจริงหรือเปล่า
ถ้า...หากเป็นเรื่องจริงจะถูกทิ้งก็เอาแต่อย่าต้องให้เดาได้ไหม...
เหมือนดังกบในกะลาเธอปิดตาฉันเอาไว้...
มืดมิดไม่เข้าใจเรื่องที่เกิด...ถ้าตัวเธอนอกใจจริง
แล้วจะทิ้งก็ไปเถิดทิ้งฉันด้วยความจริงได้ไหมรักใครก็ไปเลย
บอกมาดังๆ อยากฟังได้ไหมเรื่องที่เธอไปมีใครจริงหรือเปล่า
ถ้า...หากเป็นเรื่องจริงจะถูกทิ้งก็เอาแต่อย่าต้องให้เดาได้ไหม...
เหมือนดังกบในกะลา เธอปิดตาฉันเอาไว้...
มืดมิดไม่เข้าใจเรื่องที่เกิด...ถ้าตัวเธอนอกใจจริง
แล้วจะทิ้งก็ไปเถิดทิ้งฉันด้วยความจริงได้ไหมรักใครก็ไปเลย
บอกมาดังๆ อยากฟังได้ไหมเรื่องที่เธอไปมีใครจริงหรือเปล่า
ถ้า...หากเป็นเรื่องจริงจะถูกทิ้งก็เอาแต่อย่าต้องให้เดาได้ไหม...
เหมือนดังกบในกะลาเธอปิดตาฉันเอาไว้...

ที่มา : *http://www.zabzaa.com/lyrics/lyric.php?id=3088*

สิ่งที่เปรียบ .....

คำเชื่อม .....

จะทำได้ไหม..ทำได้หรือเปล่า

ค้นหาโวหารอุปมาจากบทเพลง (2)

คำชี้แจง: ให้นักเรียนหาโวหารอุปมาจากบทเพลงต่อไปนี้ ภายในระยะเวลา 1 นาที

เพลง ใบไม้

ศิลปิน: วงฟลาย

เหมือนใบไม้ ใบเดียว ที่หลงเหลือไว้ในป่า
ฉันต้องการ เก็บเอาไว้นานนาน จงอย่าเอาไป
สิ่งเดียวที่ขอไว้ อย่ายื้อแย่งเธอไป จากฉันเลย
ฟ้าอย่าทำร้าย ให้เราต้องแยกกัน เหลือแต่เพียงฉัน คงต้องตาย
เพราะว่าเธอนั้น ช่างมีความหมาย ฟ้าอย่าดึงตัว คนของฉันไป
เธอคนนี้คนเดียว ที่ฉันมี คือชีวิต คือลมหายใจ
อย่าได้ทำให้เธอ จากฉันไป เหมือนใบไม้ ใบเดียว
ที่หลงเหลือไว้ในป่า ฉันต้องการ เก็บเอาไว้นานนาน จงอย่าเอาไป
สิ่งเดียวที่ขอไว้ อย่ายื้อแย่งเธอไป จากฉันเลย
ฉันได้ยอมเสีย เสียไปทุกทุกอย่างเพื่อจะมีเธอ ในหัวใจ
ฉันได้ทุ่มเท เพื่อแลกกับเธอไว้ ขออย่าทำร้าย ใจของฉันเลย
คือใบไม้ใบเดียว ที่ฉันมี คือชีวิต คือลมหายใจ
อย่าได้ทำให้เธอ จากฉันไป
เหมือนใบไม้ ใบเดียว ที่หลงเหลือไว้ในป่า
ฉันต้องการ เก็บเอาไว้นานนาน จงอย่าเอาไป
สิ่งเดียวที่ขอไว้ อย่ายื้อแย่งเธอไป จากฉันเลย

ที่มา: *http://www.zabzaa.com/lyrics/lyric.php?id=3088*

สิ่งที่เปรียบ .....
.....

คำเชื่อม .....
.....

ค้นหาโวหารอุปมาจากบทเพลง (3)

คำชี้แจง: ให้นักเรียนหาโวหารอุปมาจากบทเพลงต่อไปนี้ ภายในระยะเวลา 1 นาที

เพลง: แสงหนึ่ง

ศิลปิน: บอย โกสิยพงษ์ (เพลงประกอบหนังสือ แสงหนึ่งคือรุ้งงาม)

รู้ไหมว่าเราซาบซึ้งใจแค่ไหน และรู้ไหมว่าเรานั้น ปลาบปลื้มเท่าไหร่ ที่ได้มีเธอ เป็นพลังอันสำคัญ เพราะว่าเรานั้นรู้เธอทำเพื่อใครเหน็ดเหนื่อยแค่ไหน เธอไม่ไหวหวั่น เพื่อที่จะให้เรานั้นได้เดินต่อไป แม้ว่าจะไม่มีใครมองเห็นเธอ แต่ว่าสำหรับเรานั้น...เธอเหมือนดังกับแสงที่มองไม่เห็น แต่เมื่อส่องมาสะท้อน สิ่งที่ซ่อนเร้นก็เด่นชัดขึ้นทันที เปรียบเธอกับแสง แม้ไม่มีสีแต่เธอก็สะท้อน ความจริงให้โลกนี้ ได้พบเห็นสิ่งดีๆ ว่า งดงามเพียงใด

ถึงแม้ว่าพรุ่งนี้ จะเป็นเช่นไร วันและคืนจะหมุนเปลี่ยนสักเท่าไหร่ เรานั้นก็แน่ใจ ว่าจะมีเธอยืนอยู่ข้างหลัง แม้ว่าจะไม่มีใครมองเห็นเธอแต่สำหรับเรานั้น เธอเหมือนดังกับแสง ที่มองไม่เห็น แต่เมื่อส่องมาสะท้อน สิ่งที่ซ่อนเร้น ก็เด่นชัดขึ้นทันที

เปรียบเธอกับแสง แม้ไม่มีสี แต่เธอก็สะท้อน ความจริงให้โลกนี้
ได้พบเห็นสิ่งดี ๆ ว่างดงามเพียงใด จึงอยากขอมอบเพลง เพลงนี้ให้ ให้เธอรับรู้ว่าสำหรับเรา เธอสำคัญเพียงไหน เธอเป็นดั่งแสงที่มองไม่เห็น แต่เมื่อส่องมาสะท้อน สิ่งที่ซ่อนเร้น ก็เด่นชัดขึ้นทันที เปรียบเธอกับแสง แม้ไม่มีสี แต่เธอก็สะท้อน ความจริงให้โลกนี้ ได้พบเห็นสิ่งดีๆ ว่างดงามเพียงใด แต่เธอก็สะท้อน ความจริงให้โลกนี้ ได้พบเห็นสิ่งดีๆ ว่างดงามเพียงใด

ที่มา : https://www.gotoknow.org/posts/348400

สิ่งที่เปรียบ .....

.....

.....

คำเชื่อม .....

ค้นหาโวหารอุปมาจากบทเพลง (4)

คำชี้แจง: ให้นักเรียนหาโวหารอุปมาจากบทเพลงต่อไปนี้ ภายในระยะเวลา 1 นาที

เนื้อเพลง: ยิ่งมืดยิ่งเห็นดาว

ศิลปิน : ดิว พงศธร สุภิญโญ

มีอยู่แล้ว แต่ก็ไม่เห็นเคยใส่ใจ ในตอนที่มีใคร เห็นเธอแค่หางตา
เพิ่งเข้าใจในวันที่เสียใจ เสียทั้งน้ำตา ไม่เหลือใครๆ เหมือนเคยมา
เป็นช่วงเวลาที่มืดมน แต่กลับเป็นเธอที่เคียงข้างฉันยืนยันไม่ทิ้งไป
ก็เพิ่งเข้าใจในวันที่ทุกข์เกินทน เธอนั้นเป็นเสมือนดวงดาว
ที่คอยส่องแสงพร่างพราว ชัดเจนสว่างไม่จางหายไป
ต้องรอ แสงไฟมืดมิดลงไป ฉันจึงจะได้เข้าใจ ว่ายังเหลือใคร
ยิ่งมืดเท่าไร ยิ่งเห็นดวงดาวชัดเจน ไม่เจ็บช้ำ ก็คงไม่ซึ้งคำปลอบใจ
ในวันที่ยืนไหว แขนใครจะสำคัญ ไม่เหว่ว้า ก็คงไม่สนคนข้างๆ กัน
เพิ่งรู้ในวันที่ใจสั่น ว่าเธอเท่านั้นที่เป็นห่วง ก็เธอคนเดียวที่เคียงข้างฉันยืนยันไม่ทิ้งไป
ก็เพิ่งเข้าใจในวันที่ทุกข์เกินทน เธอ เพราะเธอเป็นเหมือนดวงดาว
ที่คอยส่องแสงพร่างพราว ชัดเจนสว่างไม่จางหายไป
ต้องรอ แสงไฟมืดมิดลงไป ฉันจึงจะได้เข้าใจ ว่ายังเหลือใคร
ยิ่งมืดเท่าไร ยิ่งเห็นดวงดาวชัดเจน ต้องรอ แสงไฟมืดมิดลงไป
ฉันจึงจะได้เข้าใจ ว่ายังเหลือใคร ยิ่งมืดเท่าไร ยิ่งเห็นดวงดาวชัดเจน

ที่มา : https://www.gotoknow.org/posts/348400

สิ่งที่เปรียบ .....

.....

คำเชื่อม .....

ค้นหาโวหารอุปมาจากบทเพลง (5)

คำชี้แจง: ให้นักเรียนหาโวหารอุปมาจากบทเพลงต่อไปนี้ ภายในระยะเวลา 1 นาที

เนื้อเพลง : กระต่ายหมายจันทร์

ศิลปิน : พิทักษ์ เสริมราษฎร์

รักคนมีคู่ ฉันรู้เป็นเพียงแค่ฝัน ดั่งเหมือนกระต่ายหมายจันทร์
ทุกวันฉันอิจฉาดาว เธอมีคู่ใจ คิดไปหัวใจปวดร้าว ดวงเดือนนั้นคู่ดวงดาว
แต่เราเปลี่ยวเหงาเศร้าใจรักของคนอื่น ขมขื่นสุดทรมานนางฟ้าหรือคู่ซาตาน
นับวันผันผ่านเหงาใจดอกฟ้าสูงส่งเอื้อมมือเด็ดคงไม่ไหว ได้ชมแค่แสงนวลใย
คิดไปให้น้อยใจเรา กระต่ายหมายจันทร์ว่าสักวันคงร่วงลงมา อยากเอื้อมมือโน้มกิ่งคว้า
ลงมาจูบเดือนเย้ยดาว ท้องฟ้ากว้างใหญ่ มองไปให้ใจเปลี่ยวเหงา ฟ้าคงหัวเราะเยาะเรา
หลงชมแค่เงาจันทรา

รักคนมีคู่ถึงรู้ว่าผิดศีลธรรมยอมแม้หัวใจจะช้ำ ไฟรักยังปรารถนา
รักของคนอื่นขมขื่นสุดทรมา กระต่ายน้อย หลงคอยจันทรา หวังร่วงลงมาให้ชม
กระต่ายหมายจันทร์ว่าสักวันคงร่วงลงมา อยากเอื้อมมือโน้มกิ่งคว้า
ลงมาจูบเดือนเย้ยดาว ท้องฟ้ากว้างใหญ่มองไปให้ใจเปลี่ยวเหงา
ฟ้าคงหัวเราะเยาะเรา หลงชมแค่เงาจันทรา

รักคนมีคู่ถึงรู้ว่าผิดศีลธรรม ยอมแม้หัวใจจะช้ำไฟรักยังปรารถนา
รักของคนอื่นขมขื่นสุดทรมา กระต่ายน้อยหลงคอยจันทรา หวังร่วงลงมาให้ชม

ที่มา : http://chordza.blogspot.com/2013/08/chordza_3032.html

สิ่งที่เปรียบ .....

.....

.....

คำเชื่อม .....

จะทำได้ไหม..ทำได้หรือเปล่า

ค้นหาโวหารอุปมาจากบทเพลง (6)

คำชี้แจง: ให้นักเรียนหาโวหารอุปมาจากบทเพลงต่อไปนี้ ภายในระยะเวลา 1 นาที

เนื้อเพลง เก็บตะวัน

ศิลปิน : อิทธิ พลางกูร

เก็บตะวันที่เคยส่องฟ้า เก็บเอามาเก็บไว้ในใจ
เก็บพลังเก็บแรงแห่งแสงยิ่งใหญ่ ร่วมกันไว้ให้เป็นหนึ่งเดียว
เก็บเอากาลเวลาผ่านเลย สิ่งที่เคยผิดหวังช่างมัน
หนึ่งตัวตนหนึ่งคนชีวิตแสนสั้น เจ็บแค่นั้นก็คงไม่ตาย
* ธรรมดาเวลาฟ้าครึ้มเมฆหม่น พายุฝนอยู่บนฟากฟ้า
คงไม่นานตะวันสาดแสงแรงกล้า ส่องให้ฟ้างดงาม
** หากตะวันยังเคียงคู่ฟ้า (หากตะวันยังเคียงคู่ฟ้า)
จะมัวมาสิ้นหวังทำไม (จะมัวมาสิ้นหวังทำไม)
เมื่อยังมีพรุ่งนี้ให้เดินเริ่มใหม่ มั่นคงไว้ดังเช่นตะวัน
(ซ้ำ * , **) มั่นคงไว้ดังเช่นตะวัน

ที่มา : http://plengarai.com/songs/22456

สิ่งที่เปรียบ .....
.....
.....
.....

คำเชื่อม .....

เฉลยกิจกรรมพัฒนาทักษะ
ใบงานที่ 1.2

โวหารอุปมา

เพลง กบ ศิลปิน : หวิว ณัฐพนธ์ วงษ์สนิท

สิ่งที่เปรียบ ชายหนุ่มเปรียบตนเองว่าเป็น “กบในกะลา” ที่ถูกหญิงคนรักปกปิดความจริงที่แอบคบใครอีกคนนอกจากเขา โดยคิดว่าชายหนุ่มคงไม่รู้เท่าทันเหมือนตนถูกปิดหูปิดตาไม่ให้รับรู้อะไร (ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของกบในกะลาครอบ หมายถึง ผู้มีความรู้และประสบการณ์น้อยแต่สำคัญตนว่ามีความรู้มาก)

คำเชื่อม เหมือนดัง (เหมือนดังกบในกะลาเธอปิดตาฉันเอาไว้...)

เพลง ใบไม้ ศิลปิน : วงฟลาย

สิ่งที่เปรียบ ชายหนุ่มเปรียบหญิงคนรักว่าเป็น “ใบไม้ใบเดียวที่เหลือในป่า” หญิงคนรักจึงมีค่ากับชายหนุ่มมากเพราะเธอเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของเขา ถ้าไม่มีหญิงคนรักคนนี้เขาคงมีชีวิตอยู่ต่อไปไม่ได้ ถ้าเปรียบตัวเขาเองเป็นต้นไม้ที่มีใบไม้เหลือเพียงใบเดียว ดังนั้นใบไม้ใบนี้จึงมีค่ากับเขามาก มีค่ากับผืนป่า

คำเชื่อม เหมือน (เหมือนใบไม้ ใบเดียว ที่หลงเหลือไว้ในป่า ฉันต้องการเก็บเอาไว้นานนาน จงอย่าเอาไป)

เพลง: แสงหนึ่ง ศิลปิน : บอย โกสิยพงษ์ (เพลงประกอบหนังสือ แสงหนึ่งคือรุ้งงาม)

สิ่งที่เปรียบ เขาเปรียบเธอเหมือนดังกับแสงที่มองไม่เห็น แต่เมื่อแสงส่องมาสะท้อนสิ่งที่ซ่อนเร้นนั้นก็เด่นชัดขึ้นทันที อันแสดงให้เห็นว่าเธอมีความสำคัญกับชีวิตของเขามาก ธรรมชาติของแสงนั้นแม้ไม่มีสี แต่มีความสำคัญกับโลกกับทุกชีวิตบนโลกนี้เพราะทำให้มองเห็นสิ่งต่างๆ บนโลกว่ามีลักษณะอย่างไร

คำเชื่อม เหมือนดัง (เธอเหมือนดังกับแสงที่มองไม่เห็น แต่เมื่อส่องมาสะท้อน สิ่งที่ซ่อนเร้นก็เด่นชัดขึ้นทันที)

เพลง: ยิ่งมืดยิ่งเห็นดาว ศิลปิน : ดิว พงศธร สุภิญโญ

สิ่งที่เปรียบ เขาเปรียบเธอเหมือนดวงดาวที่มีอยู่ตลอดเวลาแต่เขาไม่เคยให้ความสำคัญเพราะยังหลงว่ามีความสว่างจากที่อื่นๆ มากมาย แต่พอไม่มีแสงไฟ คือแสงไฟถูกปิดลง (แสงไฟเปรียบเหมือนคนอื่นๆ ทั่วๆ ไป) ดวงดาวก็ยังคงส่องแสงสว่างสวยงามทำให้ยังสามารถมองเห็นสิ่งอื่นๆ บ้าง เหมือนที่เขาไม่มีใคร แต่ก็ยังมีเธอคอยปลอบใจเขาในยามที่มีความทุกข์

คำเชื่อม เสมือน (ก็เพิ่งเข้าใจในวันที่ทุกข์เกินทน เธอนั้นเป็นเสมือนดวงดาวที่คอยส่องแสงพร่างพราว ชัดเจนสว่างไม่จางหายไป)

เฉลยกิจกรรมพัฒนาทักษะ
ใบงานที่ 1.2

โวหารอุปมา(ต่อ)

เพลง : กระต่ายหมายจันทร์ ศิลปิน : พิทักษ์ เสริมราษฎร์

สิ่งที่เปรียบ เขาเปรียบตัวเขาเองว่าเหมือนกระต่ายที่อยู่บนพื้นดิน เปรียบผู้หญิงที่เขาหลงรักนั้นเหมือนดวงจันทร์ที่อยู่บนฟ้า จึงเป็นไปไม่ได้ที่เขาจะสมหวังเพราะอยู่ห่างไกลกันเหลือเกิน โดยความห่างนั้นหมายถึงฐานะชาติตระกูลมิใช่ระยะทาง (กระต่ายหมายจันทร์ (สำ) น. หมายถึง ผู้ชายหมายปองผู้หญิงที่มีฐานะดีกว่า

คำเชื่อม ดั่งเหมือน (รักคนมีคู่ ฉันรู้เป็นเพียงแค่ฝัน ดั่งเหมือนกระต่ายหมายจันทร์...)

เนื้อเพลง เก็บตะวัน ศิลปิน : อิทธิ พลางกูร

สิ่งที่เปรียบ เปรียบดวงตะวันว่าอยู่เคียงข้างท้องฟ้าเสมอ มีความมั่นคงแน่นอนไม่เคยทอดทิ้งไปไหน เป็นการให้กำลังใจคนที่ท้อแท้ให้มีความเชื่อมั่นว่าอุปสรรคทุกอย่างสามารถแก้ไขได้ เหมือนพายุฝนที่มืดครึ้ม(อุปสรรค) ก็ยังมีแสงตะวันสาดส่องให้ฟ้าสวยงามเสมอฉันใดก็ฉันนั้น

คำเชื่อม ดังเช่น (เมื่อยังมีพรุ่งนี้ให้เดินเริ่มใหม่ มั่นคงไว้ดังเช่นตะวัน...)

บัตรกิจรรม 3
นำพาแนวความคิด

โวหาร หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสารที่เรียบเรียงเป็นอย่างดี มีวิธีการ มีชั้นเชิงและมีศิลปะ เพื่อสื่อให้ผู้รับสารรับสารได้อย่างแจ่มแจ้งชัดเจนและลึกซึ้ง รับสารได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารครับ

ภาพพจน์ เป็นการใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารที่ทำให้ผู้รับสารเกิดมโนภาพ เกิดจินตนาการ ถ่ายทอดอารมณ์ ทำให้มีความรู้สึกร่วม ตรงตามความปรารถนาของผู้ส่งสารค่ะ

เก่งมากจ้ะ เมื่อนักเรียนเข้าใจความหมายของโวหารภาพพจน์แล้ว กิจกรรมต่อไปนี้ นักเรียนจะต้องศึกษาความรู้ด้วยการสืบเสาะหาข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาวิเคราะห์ แปลผล สรุปผล เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และเป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดที่มีอยู่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นจากใบความรู้

พวกเราพร้อมที่จะศึกษาใบความรู้ เรื่อง โวหารอุปมากันแล้วหรือยังคะ อ้อ! เพื่อน ๆ อย่าลืมบันทึกความรู้ที่ได้ด้วยนะคะ เพื่อที่เราจะได้เข้าใจถูกต้องมากขึ้นค่ะ พร้อมแล้วลงมือศึกษาใบความรู้กันเลยค่ะ

ใบความรู้
เรื่อง โวหารอุปมา

โวหารอุปมา คือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนอีกสิ่งหนึ่ง โดยนำสองสิ่งที่ต่างจำพวกกันมาเปรียบเทียบกันใช้คำแสดงความเปรียบว่า เฉก เช่น เพียง เพี้ยง ราว กล ดัง ดุจ เสมือน เหมือน คล้าย ดุจ ดั่ง ราว ราวกับ เปรียบ ประดุจ เล่ห์ ปาน ประหนึ่ง พ่าง ปูน ถนัด ละหม้าย เสมอ อย่าง ฯลฯ

ตัวอย่างโวหารอุปมาจากวรรณคดี

งามผิวประไพผ่อง กลทาบศุภาสุพรรณ

เปรียบเทียบผิวของนางว่าผิวเหลืองงามเหมือนทองทาบทา โดยใช้คำเชื่อม “กล”

งามแก้มแฉล้มฉัน พระอรุณแอร่มละลาน

เปรียบเทียบว่าแก้มแดงสวยเหมือนพระอาทิตย์ตอนเช้า โดยใช้คำเชื่อม “ฉัน”

งามเกศะดำขำ กลน้ำ ณ ท้องละหาน

เปรียบเทียบผมของนางว่าผมดำสวยเหมือนดินก้นแม่น้ำ โดยใช้คำเชื่อม “กล”

ที่มา : บทละครพูดคำฉันท์ เรื่อง มัทนะพาธา

“พระทรวงนางสั่นระริกดั่งตีปลา”

เปรียบเทียบพระทัยเต้นระทึกของพระนางมัทรีกับกายอันสั่นรัวของปลาที่ถูกตี โดยใช้คำเชื่อม “ดั่ง”

“นางก็เศร้าสร้อยสลดพระทัยดั่งเอาเหล็กแดงมาแทงใจให้เจ็บจิตนี่เหลือทน อุปมาเหมือนคนไข้หนักมิหนำยังแพทย์เอายาพิษมาวางซ้ำให้เวทนา เห็นชีวานี้คงจะไปไม่รอดสักกี่วัน”

เปรียบความเจ็บปวดพระทัยของนางมัทรีที่พระเวสสันดรไม่ยอมตรัสตอบว่าราวกับถูกแทงด้วยเหล็กเผาหรือมิเช่นนั้นก็ราวกับแพทย์เอายาพิษให้คนไข้ที่มีอาการหนักอยู่แล้วกิน ทำให้อาการทรุดหนักลงไปอีก ซึ่งคงจะรอดชีวิตได้ยาก โดยใช้คำเชื่อม “ดั่ง”, “เหมือน”

ที่มา: มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

บัตรกิจกรรม 4
พิชิตองค์ความรู้

นักเรียนคะ กิจกรรมนี้เป็นขั้นตอนการสรุปความรู้จากการศึกษา เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ที่เกิดขึ้นไปคิดค้นต่อๆ ไปในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ระดมสมอง เพื่อคิดสร้างสรรค์ร่วมกัน โดยนักเรียนจะต้องทำกิจกรรมจากใบงานและพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้วยการเขียนเรื่องราว โดยใช้โวหารภาพพจน์อุปมานะคะ

ถ้าพร้อมแล้ว
เพื่อนๆ ลงมือทำใบงานกันเลยนะคะ

กิจกรรมพัฒนาทักษะ

ใบงานที่ 1.3

โวหารอุปมา

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกคำเชื่อมของโวหารอุปมา และถอดความจากข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้

งามโอษฐดังใบไม้อ่อน งามกรดังลายเลขา
งามรูปเลอสรรขวัญฟ้า งามยิ่งบุปผาเบ่งบาน

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

1. คำเชื่อม.....
2. ความเปรียบ .....
3. ถอดความได้ว่า.....
.....

เกณฑ์การให้คะแนน
ข้อ 1=2 คะแนน
2=4 คะแนน
3=4 คะแนน
รวม 10/3=.....

เสด็จเสวยศวรรเยศอ้าง ไอศูนย์ สรวงฤา
เย็นพระยศปูนเดือน เด่นฟ้า
เกษมสุขส่องสมบูรณ์ บานทวีป
สว่างทุกข์ทุกธเรศหล้า แหล่งล้วนสรรเสริญ

(สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส)

4. คำเชื่อม.....
5. ความเปรียบ .....
6. ถอดความได้ว่า.....
.....

เกณฑ์การให้คะแนน
ข้อ 4=2 คะแนน
5=4 คะแนน
6=4 คะแนน
รวม 10/3=.....

..... เจ้างามพักตร์ผ่องเพียงบุหลันฉาย
เจ้างามเนตรประหนึ่งนัยนาทราย เจ้างามขนงก่งละม้ายคันศรทรง
เจ้างามนาสายลดังกลขอ เจ้างามศอเหมือนคอสุวรรณหงส์
เจ้างามกรรณกลกลับบุษบง เจ้างามวงวิลาสเรียบระเบียบไร

7. คำเชื่อม.....
8. ความเปรียบ .....
9.ถอดความได้ว่า.....

เกณฑ์การให้คะแนน
ข้อ 7=2 คะแนน
8=4 คะแนน
9=4 คะแนน
รวม 10/3=.....

เฉลยกิจกรรมพัฒนาทักษะ

ใบงานที่ 1.3

โวหารอุปมา

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกคำเชื่อมของโวหารอุปมา และถอดความจากข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้

งามโอษฐดังใบไม้อ่อน งามกรดังลายเลขา
งามรูปเลอสรรขวัญฟ้า งามยิ่งบุปผาเบ่งบาน

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

1. คำเชื่อม ดัง
2. ความเปรียบ ริมฝีปากอ่อนละมุนเหมือนใบไม้ แขนอ่อนเหมือนลายไทย
3. ถอดความได้ว่า นางมีริมฝีปากอ่อนละมุนเหมือนใบไม้ แขนอ่อนเหมือนลายไทย นางมีรูปร่างงดงามเหมือนนางฟ้า นางงามยิ่งกว่าดอกไม้บาน

เสด็จเสวยศวรรเยศอ้าง ไอศูนย์ สรวงฤา
เย็นพระยศปูนเดือน เด่นฟ้า
เกษมสุขส่องสมบูรณ์ บานทวีป
สว่างทุกข์ทุกธเรศหล้า แหล่งล้วนสรรเสริญ

(สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส)

4. คำเชื่อม ปูน
5. ความเปรียบ พระบารมีของพระองค์ทำให้บ้านเมืองร่มเย็นดุจแสงจันทร์ที่ส่องอยู่บนท้องฟ้า
6. ถอดความได้ว่าเมื่อเสร็จศึกแล้วก็ขึ้นครองราชย์สมบัติ พระบารมีของพระองค์ทำให้บ้านเมืองร่มเย็นดุจแสงจันทร์ที่ส่องอยู่บนท้องฟ้า ส่องความสุข ความสบายใจแก่มนุษยโลก บ้านเมืองมีแต่ความสมบูรณ์ปราศจากความทุกข์ จนเป็นที่แซ่ซ้องสรรเสริญทั่วไปทุกแหล่งหล้า

..... เจ้างามพักตร์ผ่องเพียงบุหลันฉาย
เจ้างามเนตรประหนึ่งนัยนาทราย เจ้างามขนงก่งละม้ายคันศรทรง
เจ้างามนาสายลดังกลขอ เจ้างามศอเหมือนคอสุวรรณหงส์
เจ้างามกรรณกลกลับบุษบง เจ้างามวงวิลาสเรียบระเบียบไร

7. คำเชื่อม เพียง ประหนึ่ง ละม้าย ดัง เหมือน กล
8. ความเปรียบ นางมีใบหน้างดงามผ่องเหมือนดวงจันทร์ มีดวงตาเหมือนนัยน์ตากวาง มีคิ้วโก่งเหมือนคันศรธนู มีจมูกโค้งงอสวยงามเหมือนขอ มีคอเรียวระหงเหมือนเรือสุวรรณหงส์ ใบหูงามเหมือนดอกบัว
9.ถอดความได้ว่า หญิงสาวมีความงดงามทั้งรูปร่างหน้าตาที่ได้สัดส่วนดังความเปรียบ นางมีใบหน้างดงามผุดผ่องเหมือนดวงจันทร์ มีดวงตาเหมือนนัยน์ตากวาง มีคิ้วโก่งเหมือนคันศรธนู มีจมูกโค้งงอสวยงามเหมือนขอ มีคอเรียวระหงเหมือนเรือสุวรรณหงส์ ใบหูงามเหมือนดอกบัว

กิจกรรมพัฒนาทักษะ

ใบงานที่ 1.4

โวหารอุปมา

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนเขียนพรรณนาโวหารโดยใช้โวหารภาพพจน์อุปมาสอดแทรกในเนื้อหา

เรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยกิจกรรมพัฒนาทักษะ

ใบงานที่ 1.4

โวหารอุปมา

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนเขียนพรรณนาโวหารโดยใช้โวหารภาพพจน์อุปมาสอดแทรกในเนื้อหา

เรื่อง

(การเขียนชื่อเรื่อง และการเขียนเรื่องราวการใช้โวหารภาพพจน์ให้อยู่ในดุลยพินิจของครู)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บัตรกิจกรรม 5
มุ่งสู่ความสำเร็จ

หลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ เสร็จสิ้นแล้ว นักเรียนจะต้องทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจที่ได้จากการศึกษาชุดกิจกรรมนี้ โดยนักเรียนจะต้องทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง โวหารอุปมา จำนวน 10 ข้อ นะคะ

ครับผม พร้อมแล้วพวกเราเริ่มทำแบบทดสอบหลังเรียนกันเลยครับ เพื่อนๆ ตั้งใจ และพยายามนะครับ ไม่ยากเลยครับ

แบบทดสอบหลังเรียน

ชุดที่ 1 โวหารอุปมา

คำชี้แจง 1) แบบทดสอบชุดนี้ มีจำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน
2) เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดใช้ความเปรียบแบบอุปมา
   ก. ผีเสื้อบินเย้าหยอกกับดอกไม้ เพลงลองไนพลิ้วพรมลมอ่อนโยน
   ข. ฟังสำเนียงเสียงคลื่นดังครื้นโครม ยิ่งทุกข์โทมนัสในฤทัยทวี
   ค. เสียน้ำใจในอารมณ์ไม่สมประดี สองมือตีอกตูมฟูมน้ำตา
   ง. สัตว์ในน้ำจำแพ้แก่ผีเสื้อ เปรียบเหมือนเห็นพยัคฆ์ให้ชักหลัง

2. คำประพันธ์ในข้อใด<u>ไม่ใช้</u>ความเปรียบแบบอุปมา
   ก. เจ้าก็สะดุ้งตระหนกตกพระทัยไหวหวั่นขวัญไม่มีดั่งโปดกมฤคีอันอ่อนแอ
   ข. ท่านมาออกปากขอสองกุมารพระลูกรักเราดังดวงตาเราก็ตัดห่วงเสน่หาให้แก่พราหมณ์เฒ่า
   ค. ทุกข์ทั้งนี้ก็มิเท่าถึงทุกข์พระแม่เจ้าจะกลับเข้ามาแต่ป่าจะมิได้เห็นหน้าเราพี่น้องแล้วก็จะทรงกันแสงไห้
   ง. น้ำในสาครจะน้อยลงก็หาไม่เสมือนหนึ่งน้ำพระทัยทูลกระหม่อมแก้ว

3.ข้อใด<u>ไม่ใช้</u>ความเปรียบแบบอุปมา
   ก. ดำริพลางนางมารอ่านพระเวท ให้สองเนตรโชติช่วงดังดวงแก้ว
   ข. อสุรีมีกำลังดังปลาวาฬ ตามประมาณสามวันจะทันตัว
   ค. ริมกระถางวางธูปรูปฝรั่ง ถึงนาทีตีระฆังดังหง่างเหง่ง
   ง. มีวิมานแก้วงามบวร ทุกเกศกุญชร
   ดังเวไชยันต์อมรินทร์

4.ข้อใดคือความหมายของโวหารอุปมา
   ก. การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนอีกสิ่งหนึ่งโดยนำสองสิ่งที่ต่างจำพวกกันมาเปรียบเทียบกัน
   ข. การกล่าวถึงสิ่งต่างๆ ที่ไม่มีชีวิต ไม่มีความคิดไม่มีวิญญาณ หรือสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์โดยให้สิ่งต่างๆ เหล่านี้แสดงกิริยาอาการและความรู้สึกได้เหมือนมนุษย์
   ค. เป็นการเรียกชื่อสิ่งๆ หนึ่งโดยใช้คำอื่นมาแทนไม่เรียกตรงๆ
   ง. เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง

แบบทดสอบหลังเรียน (ต่อ)

5.ข้อใด<u>ไม่ใช้</u>ความเปรียบแบบอุปมา

ก. ดูเหย้าเรือนหาเหมือนอย่างไทยไม่ หลังคาใหญ่พื้นเล็กเป็นโรงผี

ข. เป็นกลุ่มกลุ่มกลุ้มกายเหมือนทรายซัด ต้องนั่งปัดแปะไปมิได้นอน

ค. ครั้นยามเย็นเห็นเหมือนหนึ่งเมฆพลุ่ง เป็นควันฟุ้งราวกับไฟไกลหนักหน

ง. เราเป็นมนุษย์สุดรักต้องลักพา เหมือนอินทราตรึงตรัยเป็นไรมี

6. ข้อใดใช้ความเปรียบแบบอุปมา

ก. ขอลาแล้วแก้วตาไปธานี อย่าราคีขุ่นข้องให้หมองมัว

ข. ขนงเนตรเกศกรอ่อนสะอาด ดังสุรางนางนาฏในวังหลวง

ค. เมื่อฟ้าหลั่งน้ำตา หมู่เมฆาพากันหัวร่อ

แผ่นดินร่วมยั่วล้อ ลมรุมด่าว่าซ้ำเติม

ง. ต้อยตะริดติดตี่เจ้าพี่เอย จะละเลยเร่ร่อนไปนอนไหน

7. ข้อใด<u>ไม่ใช้</u>ความเปรียบแบบอุปมา

ก. บัดมงคลพ่าห์ไท้ ทวารัติ

แว้งเหวี่ยงเบี่ยงเศียรสะบัด ตกใต้

ข. รักกันอยู่ขอบฟ้า เขาเขียว

เสมออยู่หอแห่งเดียว ร่วมห้อง

ค. พระพลันเห็นเหตุไซร้ เสียวดวง แดเอย

ถนัดดั่งภูผาหลวง ตกต้อง

ง. งามสองสุริยราชล้ำ เลอพิศ นาพ่อ

พ่างพัชรินทรไพจิตร ศึกสร้าง

แบบทดสอบหลังเรียน (ต่อ)

8. ข้อใดใช้ความเปรียบแบบอุปมา

ก. ขนุนสุกสล้างแห่ง สาขา
ภายนอกเห็นหนามหนา หนั่นแท้

ข. ผลเดื่อเมื่อสุกไซร้ มีพรรณ
ภายนอกแดงดูฉัน ชาดบ้าย

ค. คนพาลผู้บาปแท้ ทุรจิต
ไปสู่หาบัณฑิต ค่ำเช้า

ง. พระสมุทรสุดลึกล้น คณนา
สายดิ่งทิ้งทอดมา หยั่งได้

9. ข้อใด<u>ไม่ใช้</u>ความเปรียบแบบอุปมา

ก. มะลิวัลย์พันพุ่มคัดเค้า ระดูดอกออกขาวทั้งราวป่า
บ้างเลื้อยเลี้ยวเกี้ยวกิ่งเหมือนชิงช้า ลมพาพัดแกว่งดังแกล้งไกว

ข. ลมระเริงลู่หวิวพลิ้วระลอก สัพยอกยอดไม้ไปลิ่วล่อง
แล้วใบไม้ก็ไหวส่ายขึงข่ายกรอง ทอแสงทองประทับซับน้ำค้าง

ค. หางนกยูงระย้าเรี่ยคลอเคลียน้ำ แพนดอกฉ่ำช้อยช่อวรวิจิตร
งามดั่งเปลวเพลิงป่านิรมิต สร้อยโสภิตอภิรุมพุ่มหัวใจ

ง. เพียรทองงามดั่งทอง ไม่เหมือนน้องห่มตาดพราย
กระแหแหห่างชาย ดั่งสายสวาทนาดนวยจร

10. ข้อใด<u>ไม่ใช้</u>ความเปรียบแบบอุปมา

ก. สูงระหงทรงเพรียวเรียวรูด งามละม้ายคล้ายอูฐกะหลาป่า
พิศแต่หัวจรดเท้าขาวแต่ตา สองแก้มกัลยาดังลูกยอ

ข. คิ้วก่งดังก่งเขาดีดฝ้าย จมูกละม้ายคล้ายพร้าขอ
หูกลวงดวงพักตร์หักงอ ลำคอโตตันสั้นกลม

ค. สองเต้าห้อยตุงดังถุงตะเคียว โคนเหี่ยวแห้งรวบเหมือนบวบต้ม
เสวยสลายาจุกพระโอษฐ์อม มันน่าเชยน่าชมนางเทวี

ง. นี่จะเป็นลูกสาวท้าวพระยา ฤาว่าเป็นพระมเหสี
อกใจทึกทักรักทันที ก็ทรงสีซอสุวรรณขึ้นทันใด

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
ชุดที่ 1 โวหารอุปมา

ข้อที่	คำตอบ
1	ง
2	ค
3	ค
4	ก
5	ก
6	ข
7	ก
8	ข
9	ข
10	ง

ทำได้ใช่ไหมคะ..เก่งจังเลยค่ะ

ทำชุดที่ 2 เรื่อง โวหารอุปลักษณ์ต่อเลยนะคะ

บรรณานุกรม

กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2554). วรรณคดีวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร.: มหาวิทยาลัยรามคาแหง

ภาสกร เกิดอ่อน และคณะ .(2555).หลักภาษาและการใช้ภาษา *ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.* กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์.

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์.(2554).วรรณคดีศึกษา.กรุงเทพฯ:ธารปัญญา

หัชปธัญนนท์ อังก์วราปิยทัช. (ม.ป.ป.). *คู่มือเตรียมสอบAKSORN พิชิต O-NET ภาษาไทย ม.6.พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

ณัฐฎา แสงคำ. (2553). แบบฝึกเสริมทักษะ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http:// www. sahavicha.com?name=/media&file=readmedia&id=1667.

ณัฐพงษ์ พลเสนา.2558. สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า (ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก http://alekserlek.blogspot.com/2015/10/blog-post.html.15 กุมภาพันธ์ 2560

อนุชิต โพธิวงค์.(ม.ป.ป.) มหาเวสสันดรชาดก.(ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/ html

มปน. (2560).สำนวนเด่นในสามก๊ก.(ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก http://www.xn-12ca8g9a2b3j.com/ samkok-famous-quotes

มปน. (2560).รูปนางในวรรณคดี.(ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก https://www.google.co.th/search? q=%E0%B8%A3%E0%B8%B9%

Maker. (2555). การ์ตูนเด็กไทย (kid cartoon thai). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http:// www.cartoon-icon.blogspot.com/2012/01/2-kid-cartoon-thai-2.html.